

La història d'un projecte

Josep Palouzié i Vizcaya

Inicià la seva carrera professional l'any 1983 a la Policia Local de Santa Perpètua de la Mogoda. Posteriorment s'integrà a la Guàrdia Urbana de Barcelona i ha estat cap de servei de Policia Local a Montmeló, Sant Feliu de Guíxols i Blanes. Professor del Centre de Girona de l'Escola de Policia de Catalunya el curs 88-89 i professor de "Sistema de seguretat pública a Catalunya" a l'Escola de Policia de Catalunya, de l'any 1989 al 1994.

Ha realitzat, entre d'altres, el Curs de direcció d'equips policials en grans concentracions humanes a l'Escola de Policia de Catalunya i el primer Curs d'inspectors, també en aquesta escola.

Ha participat com a ponent en diverses jornades nacionals i internacionals sobre temes de Policia Local.

Quan el director de la revista va demanar-me que col·laborés en aquest número sobre *Policia i Catalunya* vaig plantejar-me quin tipus d'aportació podia fer que fos interessant, i que no repetís conceptes que, tenint en compte les participacions previstes ja podien aparèixer amb suficient força. Així, vaig entendre que el meu esforç podia centrar-se en l'òptica d'un professional responsable d'un servei petit de policia, que ha desenvolupat la seva trajectòria durant aquests deu darrers anys patint, com molts d'altres professionals, la manca d'un model de seguretat propi per al nostre país.

Jò, com molts d'altres agents de policia que proveníem del món de l'esquerra i de la lluita per les llibertats públiques, vaig creure en la necessitat de treballar per la construcció d'un nou sistema de seguretat, modern, democràtic i arrelat en la nostra societat. A aquest contingut de joves que entràvem en aquesta professió mai no se'ns va ocórrer formar part dels Cossos de Seguretat de l'Estat, i per una simple raó: aquest era el model a superar i *calia*

crear un aparell policial adaptat al nou Estat social i democràtic de Dret.

Aquestes aspiracions coincidiren amb la voluntat del món municipal d'adaptar les seves velles Guàrdies Municipals, amb pocs homes i sense formació, a serveis de policia que poguessin respondre en condicions a les noves demandes emergents de la societat, i sobretot que la relació amb els ciutadans fos de confiança i no de por.

La potenciació de les policies locals va encoratjar-nos a plantejar nous serveis de caràcter integral partint d'un principi: un sol territori una sola policia, i sota la responsabilitat de la màxima autoritat electa en la ciutat, l'alcalde.

La concepció de policia integral va comportar un esforç en formació, personal, i recursos materials, els serveis van dotar-se d'oficines d'atestats, unitats especialitzades, i fins i tot en alguns de petites dimensions van assumir unitats d'assistència mèdiques, o la planificació i ordenació del trànsit. Però aquest camí no ha estat gens fàcil. Han estat quatre els principals factors que han dificultat la progressió de la Policia Local.

1. Un marc normatiu confús i contradictori.
2. La resistència de l'Administració perifèrica de l'Estat i els seus Cossos de Seguretat.
3. La manca d'una política de seguretat de la Generalitat.
4. El desequilibri dels serveis municipals de seguretat.

Un marc normatiu confús i contradictori

L'atribució de les competències en matèria de seguretat als tres nivells d'Administració, sense establir d'una forma clara les competències de cadascuna, va generar un model de solapament interadministratiu, i per tant dels seus Cossos de Seguretat. La Llei orgànica de Cossos i Forces de Seguretat de febrer del 1986 va ser un intent que va quedar-se curt. El legislador ni tan sols va aconseguir diferenciar clarament les competències entre el Cos Nacional de Policia de nova fundació i de la Guàrdia Civil. La implantació territorial o el traspàs d'informació van ser altres aspectes

**Relació components
Policia Local de Catalunya**

Superintendents	4
Intendents majors	14
Intendents	52
Inspectors	17
Sots-inspectors	88
Sergents	245
Caporals	895
Agents	7.047
Total	8.362
<p><i>El 10 de juliol de 1991 es va aprovar al Parlament de Catalunya la Llei 16/91 reguladora de les Polícies Locals, que en el seu article 26.3 estableix que el cap del Cos haurà de pertànyer, com a mínim, a la categoria d'inspector.</i></p>	
Total serveis Policia	185

sense solucionar. Pel que fa a les Polícies Locals, es va procedir a relacionar funcions de tipus genèric: "vigilar espais públics, prestar auxili en catàstrofes, protegir les autoritats municipals, etc.", si bé en matèria de Policia Judicial s'introduïren clàusules restrictives i de tutelatge. "... pel compliment d'aquestes funcions tindran caràcter de col·laboradors" o "... en el marc de col·laboració establert en les Juntes Locals de Seguretat". La remissió a un òrgan de coordinació per determinar quin tipus d'actuació podien dur a terme les policies

La seguretat pública estructurada encara sobre el principi "velar per el orden públic", ha estat més preocupada per garantir la seguretat de l'Estat que per la seguretat ciutadana.

Com podia ser responsable d'un tema tan important un veí electe pels seus ciutadans, i què passaria si aquest alcalde fos d'un partit independentista?

SERVEIS DE POLICIA LOCAL AMB MÉS DE 50 AGENTS			
MUNICIPIS	HABITANTS	EFFECTIUS	POL. / HABITANT
Barcelona	1707260	2710	629,99
L'Hospitalet de Llobregat	277688	354	784,43
Badalona	225016	253	889,39
Sabadell	192142	195	985,34
Tarragona	112360	192	585,21
Terrassa	160105	165	970,33
Lleida	112093	139	806,42
Mataró	101882	132	771,83
Reus	87670	131	669,24
Sta. Coloma de G.	135589	109	1.243,94
Girona	73000	105	695,24
Cornellà de Llobregat	84927	104	816,61
Manresa	65812	102	645,22
Vilanova i la Geltrú	46179	97	476,07
St. Boi Llobregat	78882	87	906,69
Lloret de Mar	17500	75	233,33
Prat de Llobregat	65276	75	870,35
Gavà	35204	72	488,94
Granollers	50536	72	701,89
Cerdanyola del Vallès	53968	70	770,97
Blanes	25632	68	376,94
Castelldefels	32080	67	478,81
St. Adrià del Besòs	34778	67	519,07
Esplugues de Llobregat	49054	64	766,47
Rubi	50987	64	796,67
St. Cugat del Vallès	39326	63	624,22
Viladecans	48018	60	800,30
Mollet del Vallès	40704	51	798,12
Sitges	13550	50	271,00

locals, òrgan de coordinació amb presidència compartida alcalde/governador civil i la necessitat que els acords presos siguin per unanimitat, els ha convertit en òrgans inoperants, quedant doncs les actuacions en matèria de policia judicial sotmeses a criteris tan poc jurídics, com la relació personal entre els caps de cada cos, o la relació també personal amb els jutges.

La resistència de l'Administració perifèrica de l'Estat i els seus Cossos de Seguretat

L'Estat, que ha exercit el monopoli de la seguretat pública durant tot aquest segle XX, ha plantejat reticències a traspasar les seves competències a d'altres administracions durant aquest període de deu anys. Estructurada encara sobre el principi *velar por el orden público*, ha estat més preocupada per garantir la seguretat de l'Estat que la seguretat ciutadana. No és estrany que mentre esmerça grans quantitats de cabals públics en sistemes centralitzats d'informació, o en la construcció de búnquers per als Jocs Olímpics manté instal·lacions ruïnoses i sempre amb manca de personal.

La peça fonamental d'aquest capítol és la figura del governador civil, que com a representant de l'Administració central ha vist reduïdes les seves atribucions pràcticament i

La Sots-Direcció de Coordinació de Polícies Locals que sense personal i sense iniciatives s'ha dedicat a repartir almoines, -no es poden conceptuar d'altra manera els seus pressupostos de subvencions- ha aconseguit que en aquests moments cada cos de Policia Local porti l'uniforme que vulgui.

Les Polícies Locals de Catalunya disposen de 8.300 efectius, però dels 185 serveis de Policia Local, sols 29 sobrepassen els 50 agents.

única a responsables dels Cossos de Seguretat. Això l'ha convertit en el defensor aferrissat d'una visió centralitzada de la seguretat, procedint en molts casos a evitar la implantació de models alternatius més eficaços.

En aquest apartat ve al cas explicar els arguments que, en unes jornades organitzades pel Ministeri de l'Interior a Madrid, responia un dels seus responsables a petició de dife-

SERVEIS DE POLICIA LOCAL COMARQUES GIRONINES			
MUNICIPIS	HABITANTS	EFFECTIUS	POL. / HABITANT
Girona	73000	105	695,24
Lloret de Mar	17500	75	233,33
Blanes	25632	68	376,94
Figueres	35233	45	782,96
Olot	27027	42	643,50
Salt	22000	37	594,59
Roses	11381	37	307,59
Castell-Platja d'Aro	5223	35	149,23
Palafrugell	17547	33	531,73
St. Feliu de Guíxols	16840	30	561,33
Palamós	13669	28	488,18
Banyoles	13495	26	519,04
Torroella de Montgrí	7000	25	280,00
L'Escala	5200	22	236,36
Castelló d'Ampúries	4187	20	209,35
Calonge	5116	16	319,75
La Bisbal d'Empordà	8020	15	534,67
Puigcerdà	6531	15	435,40
Sta. Coloma de Farners	9000	15	600,00
Sta. Cristina d'Aro	1814	15	120,93
Ripoll	11339	15	755,93
Tossa de Mar	3900	14	278,57
Cassà de la Selva	7200	11	654,55
Llansà	3661	10	366,10
Llagostera	5418	9	602,00
Begur	2669	8	333,63
Anglès	5136	7	733,71
Cadaqués	1869	7	267,00
Pals	1900	5	380,00

MUNICIPIS	HABITANTS	EFFECTIUS	POL. / HABITANT
St. Joan de les Abadesses	3896	5	779,20
Maçanet de la Selva	3152	4	788,00
Hostalric	2910	4	727,50
Sarrià de Ter	3480	4	870,00
Arbúcies	4726	3	1.575,33
Vidreres	3784	3	1.261,33
La Jonquera	2685	3	895,00
Sils	2550	2	1.275,00
Ribes de Freser	2271	2	1.135,50
Breda	3221	1	3.221,00

En els municipis turístics el % policia/habitant no és real per l'increment que es produeix en les èpoques de vacances.
Blanes. Cens: 25.632. Estiu: 120.000 Hb.

rents caps de Policia Local reivindicant la figura de l'alcalde com a màxim responsable de seguretat en el seu municipi. La resposta tenia dues vessants: com podia ser el responsable d'un tema tan important un veí electe pels seus conciudadans, i què passaria si aquest alcalde fos d'un partit independentista? Altre cop sortia la raó d'Estat.

La realitat, però, és més tossuda que les normes: la manca d'efectius dels Cossos de Seguretat de l'Estat ha anat comportant que en molts municipis de Catalunya la Policia Local hagi estat la policia de primer nivell, i fins i tot l'única que té accés al ciutadà, tot i els entrebancs que han volgut instrumentalitzar.

La manca d'una política de seguretat de la Generalitat

La declaració d'intencions efectuada per l'aleshores conseller de Governació, Macià Alavedra, en el Parlament de Catalunya va generar il·lusions, tant en el col·lectiu de Mossos d'Esquadra com en el de la Policia Local, en definir-nos, des del Govern de la Generalitat, com a Policia de Catalunya. Semblava que aquesta declaració superava una certa visió exclusivista de Policia Catalana = Mossos d'Esquadra que havia existit a la conselleria, i podia ser el punt d'inici d'aquest nou model de seguretat.

Ha primat el concepte tradicional de sobirania al d'eficàcia, i no era possible que un "quasi" Estat com el nostre, no disposés d'un "quasi" exèrcit.

Els fets posteriors han demostrat que aquesta declaració consistia en bones intencions sense cap contingut. Els canvis de consellers i els seus equips s'han anat succeint, no avançant gens en configurar aquella declaració. Les relacions entre els cossos de policia que haurien de configurar aquesta Policia de Catalunya són inexistents. El desplegament de Mossos resta pendent.

Experiències d'intercanvi d'informació entre els Dipòsits Municipals de Detinguts i la Direcció General de Seguretat han estat avortades. Encara avui, agents de Mossos fan actuacions en els nostres municipis sense comunicar-nos res, portant a la duplicitat d'actuacions. Per contra, el gran èxit de la política de seguretat ha estat assumir la vigilància dels centres penitenciaris, hipotecant fins a aquest moment la totalitat dels seus efectius.

Capítol apart cal dedicar-li a la Sots-Direcció de Coordinació de Polícies que sense per-

sonal i sense iniciatives s'ha dedicat a repartir almoines, —no es poden conceptuar d'altra manera els seus pressupostos de subvencions— i ha aconseguit que en aquests moments cada cos de Policia Local porti l'uniforme que vulgui.

Potser de tot aquest desgavell cal salvar l'Escola de Policia de Catalunya, que amb encerts i errors ha anat construint allò que en altres camps ha estat impossible: la Policia de Catalunya.

El Projecte de Llei de Policia Autonòmica-Mossos d'Esquadra —probablement ja Llei quan surti aquesta revista— configura, si més no, un model totalment diferenciat del que esperàvem. Si no ha estat modificat, continuarem sobreposant cossos policials, no quedarà definida la figura de l'alcalde quan la policia autonòmica actui com a policia local, i el que és més greu, es tancarà l'accés a tres nivells professionals als comandaments dels Cossos de Seguretat de l'Estat o de les Forces Armades, sent l'únic cos de funcionaris on tres categories són per lliure designació i no per oposició.

El desequilibri dels serveis municipals de seguretat

Aquest, juntament amb les diferents visions que cada equip de govern municipal té de la seva policia, és un dels aspectes que ha dificultat greument una actuació homogènia.

Les Polícies Locals de Catalunya disposen

de 8.300 efectius, però dels 185 serveis de Policia Local, sols 29 sobrepassen els 50 agents, 18 els 70 i 12 els 100 agents. Així mateix, si comparem les actuacions practicades són molt diferenciades, i com deia abans, depenen molt de la distribució d'efectius dels cossos estatals.

També cal considerar l'esforç pressupostari efectuat pels ajuntaments durant aquests deu anys, i la manca de recursos que en l'actualitat pateixen. Això comporta que en el darrer trienni moltes policies tinguin un creixement zero, o fins i tot un decreixement.

Conclusions

La possibilitat històrica de construir a Catalunya un model de seguretat més modern i adaptat a la nostra realitat nacional s'ha perdut. Gran part del país és eminentment urbà; per tant, haver impulsat un sistema alternatiu als tradicionals centralitzats, on el policia fos un ciutadà més arrelat al seu territori i coneixedor dels problemes veïnals. Davant d'això, es construirà una altra mostra de funcionaris —al voltant de 20.000— que en aquest cas, ja no dependrà de l'Administració central de l'Estat, sinó de l'Administració central de Catalunya. Entenc que aquí ha primat el concepte tradicional de sobirania al d'eficàcia, i no era possible que un "quasi" Estat com el nostre, no disposés d'un "quasi" exèrcit, però cal no oblidar que amb la desaparició de les fronteres aquest principi comença a estar *demodé*.

